

Ettevõtlusministri 2. septembri 2015. a määruse nr 113 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel.

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on kehtestatud ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 (edaspidi *rakenduskava*) prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ meetme „Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine“ tegevuse „Turisminõudluse suurendamine“ alategevuse „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamine“ eesmärkide elluviimiseks.

Eelnõu eesmärgiks on täpsustada toetuse sisulisi ja menetlust reguleerivaid tingimusi, aitamaks leevendada koroonaviiruse COVID-19 (edaspidi *koroonaviirus*) puhangust tulenevaid mõjusid turismisektorile. Konjunktuuriinstituudi uuringu järgi on enim kriisi tõttu löögi alla sattunud just turismisektori ettevõtted.¹ Kuna riigipiirid võivad olla veel mõnda aega suletud, ühendused katkenud ning piirangud kehtida reisimisele ka kõikidel peamistel sihtturgudel, ei saa eeldada väliturismi kiiret taastumist 2020. ja 2021. aastal. Vajalik on võtta kasutusele meetmed, mis aitavad kiiremini taastada sise- ja väliturismi teenuste käivet ning samas vähendada laiemaid mõjusid ka teistele sektoritele nagu toitlustus ja transport, aga ka sündmuste ja konverentside korraldajad ja nendele teenuste pakkujad.

Peamine muudatus käesoleva toetuse tingimustes on eeldatav minimaalne sündmustel ja konverentsidel osalevate välisküllastajate arv ja muud miinimumnõuded, mille lävendid ei vasta käesolevale turusituatsioonile COVID-19 tagajärjel.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid ning keeleteoimetuse tegid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *ministeerium*) majandusarengu osakonna nõunik Annika Anton (e-post: annika.anton@mkm.ee, telefon 6 397 663) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (edaspidi *EAS*) turismitoetuste koordinaator (e-post: jane.jakobson@eas.ee, telefon 738 6005). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas ministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (e-post: anne-ly.normak@mkm.ee, telefon 715 3403).

Eelnõuga muudetakse ettevõtlusministri **2. septembri 2015. a** määrust nr 113 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ (RT I, 21.05.2020, 12).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb ühest paragrahvist, milles on 22 punkti.

Eelnõu punktiga 1 asendatakse § 6 lõikes 1 punktis 4 tekstiosa, mille alusel on uus eeldatav minimaalne konverentsil osalevate välisküllastajate arv Tallinnas 50 ja väljaspool Tallinna 30. Paljud riigid ei ole veel reisimiseks avatud ning seetõttu ei ole õigustatud jätta alles toetuse

¹ Konjunktuuriinstituudi uuring „Covid-19 mõju Eesti ettevõtlusele“ (Tallinn, märts 2020).

oodatavateks tulemusteks välisküllastajate arvud pandeemia-eelsel tasemel. Endiselt kehtib eeldus, et tänu transpordivärvatele Tallinnas on sinna võimalik kiiremini osalejate arvu kasvatada kui mujal Eestis ja seetõttu on erisused Tallinna ning teiste piirkondade osavõtjate oodatavates arvudes. Toetusega aidatakse kaasa konverentside korraldamisele väiksemas mahus, et tagada konverentse teenindavate ettevõtete ning ruumide rentijate sissetulekud.

Eelnõu punktiga 2 asendatakse määruse § 6 lõikes 1 punktis 5 senine konverentsi minimaalne kestvusnõue 3 päeva 2 päevaga. On hakatud korraldama rohkem veebikonverentse ja turule on tulnud hübriid-konverentsi lahendused. Toetuse eesmärk on tutvustada Eestit kui turismimaad ja seda saab teha ka läbi hübriidkonverentsi, kus osade riikide esindajad on üle veebi, teised aga kohapeal. Tulenevalt hübriidkonverentsi võimalustest ja vähema osalejate arvuga sotsiaalsete tegevuste vähenemisest või muudel põhjustel lühemast programmist, muudetakse konverentsi minimaalse kestvuse nõue kahele järjestikusele päevale.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse kehtetuks määruse § 6 lõike 1 punkt 6. Tingimus ise jääb alles ja leeveneb, kuid taotlejatele arusaadavam on kui see on sõnastatud taotlemise tingimusena, mitte sündmuse minimaalse nõudena. Taotlejates on tekitanud nõue esitada taotlus 4 kuud enne konverentsi toimumist segadust, kuna jääb eksitav mulje, nagu tuleks taotlus esitada täpselt sellel päeval.

Vastav tingimus viiakse üle § 12 lõike 1 punktiks 5.

Eelnõu punktiga 4 täpsustatakse määruse § 6 lõike 2 punkti 4 sõnastust. Kehtetuks muudetakse lauseosa, millega oli seatud minimaalne nõue toetatavatel sündmustel kaasata sündmuse kajastamise rahvusvaheline meedia. Alles jääb seni kehtinud eeldus, et sündmus peab olema rahvusvaheliselt huvipakkuv. Rahvusvahelise meedia kajastusi on sündmustel keeruline prognoosida, kui spordialaliidud muudavad jooksvalt võistluste korraldamise reegleid või kui kogu sündmuse mastaap on tänu COVID piirangutele nii väike, et see ei ole meediakajastusteks piisavalt huvipakkuv, eelkõige näiteks peamiselt siseturule ümber orienteeruvate kultuurisündmuste puhul. Seda, et sündmus oleks ikkagi rahvusvaheliselt huvipakkuv, hinnatakse läbi välisküllastajatele suunatud turundussõnumite, Eesti kui turismisihtkoha tutvustamise tegevuste, välismeedia kaasatuse ja sündmusele saabunud välisküllastajate.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse § 6 lõike 2 punkti 5 sõnastust, loobudes sündmuste minimaalsete mõjude hindamisel piirkondlikust erisusest ning üle-Eestiliselt sõnastatakse minimaalne välisküllastajatest osalejate arv 80. Paljud riigid ei ole veel reisimiseks avatud ning seetõttu ei ole õigustatud jätta alles oodatavad tulemused välisküllastajate arvule pandeemia-eelsel tasemel. Tallinna piirkond on COVID-19 puhangust tulenevalt enim pihta saanud piirkond Eestis ja kannatas kriisi all enam ka suvel, kui muudes Eesti piirkondades siseturismi toel tarbimine mõnevõrra taastus. Seetõttu ei ole üldist olukorda turismivalkdonna arvestades Tallinnale kõrgemate eesmärkide seadmine põhjendatud. Tulenevalt visitestonia.com veebi sisestatud 2020-2021 korraldatavate sündmuste kalendrist, ei eristu Tallinn kui suurema osakaaluga sündmuste toimumise koht. Pigem vastupidi, senisest suuremas mahus siseturismile tuginev sündmuste külastamine hoogustab Tallinna ja Harjumaa inimesi külastama väiksemaid piirkondi ja seal toimuvaid sündmuseid. Numbrini 80 on jõutud läbi näidisarvutuskäigu, kui sündmusel osalejate piirang 1000 oleks inimest. Tuginedes varasemale statistikale, on keskmine sündmuse osalevate välisküllastajate osakaal 25%, kuid tulenevalt sellest, et välisküllastajaid on Eestis 65% vähem, jõuame keskmise ja regionaalset eristumist kasutamata ligilähedaselt 80 välisküllastajani, mis oleks realistlik number minimaalsete välisküllastajate saavutamiseks sündmusel ja samal ajal on see number siiski nii suur, et välisturundusega peab

tegelema, st rahvusvaheliste mõjude saavutamine sündmuse korraldamisel ei ole juhuslik ja täidab meetme eesmärki.

Eelnõu punktiga 6 muudetakse kehtetuks § 6 lõike 2 punkt 7. Tingimus ise jääb alles ja leeveneb, kuid taotlejatele arusaadavam on kui see on sõnastatud taotlemise tingimusena mitte sündmuse minimaalse nõudena. Taotlejates on tekitanud nõue esitada taotlus 4 kuud enne sündmuse toimumist segadust, kuna jääb eksitav mulje, nagu tuleks taotlus esitada täpselt sellel päeval. Vastav tingimus viiakse üle § 12 lõikeks 4.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse § 8 lõike 3 tingimusi viimaks sündmuse läbi senise 24 kuu asemel 15 kuuga. Sündmuste rahastamise perioodi täiendav piiramine on vajalik selleks, et mitte hoida meetme vahendeid kinni küll varakult kalendritesse lisatud sündmuste toetamiseks, kuid mille toimumise tõenäosust järgmise 2 aasta jooksul on keeruline hinnata. Toetust antakse eelkõige neile sündmustele, kes teevad ettevalmistusi konkreetsemas ajaperioodis ning saavad seda ka projektitaotluses täpsemini läbi mõelda. 15 kuud on piisav, et saada kätte taotluse rahuldamise otsus ning korraldada ära sündmus peale seda veel 12 kuu jooksul. Konverentsidele muudatus ei kohaldu, kuna toetusel on roll Eestile konverentsi korraldusõiguse taotlemisel ja seetõttu on varajane riigi toe olemasolu tähtis. Rahvusvaheliste sündmuste puhul on toetuse osakaal pigem väike (10-20%) kogueelarvest ja sellega sündmuse Eestisse meelitamise roll vähema osatähtsusega.

Eelnõu punktidega 8 ja 9 täpsustatakse määruse § 9 lõigete 1 ja 2 minimaalse toetuse summa suurust. Uus minimaalne toetussumma piir on 10 000 eurot, millega saab toetada ka senisest väiksemas mahus toimuvaid konverentse kui ka sündmuseid.

Eelnõu punktiga 10 täiendatakse määruse § 12 lõikega 4, millega sätestatakse, et taotlus peab üldjuhul olema esitatud senise 4 kuu asemel vähemalt 3 kuud enne sündmuse või konverentsi toimumist. Endiselt soovitakse toetust andes, et jääks aega teha kommunikatsiooni ja turundust välisküllastajatele ning et toetuse rahuldamise või mitterahuldamise otsus jõuaks taotlejani enne sündmuse või konverentsi toimumist. Rahvusvahelise korraldusõiguse saamisega seotud sündmused ja konverentsid on 3 kuu nõudest vabastatud juhul kui projekt siiski esitatakse sündmuse või konverentsi toimumist. Rahvusvaheline korraldusõigus ise juba tähendabki, et sündmus on rahvusvaheliselt huvipakkuv ja sellega kaasneb ka rahvusvaheline kommunikatsioon.

Eelnõu punktiga 11 muudetakse paragrahvi 13 pealkirja. Taotlusvoorusid enam ei korraldata, selle asemel kasutatakse väljendit „taotluste vastuvõtu tingimused“. Sündmustele hakatakse kohaldama sarnaselt konverentsidega jooksva taotlemise tingimusi. Sündmuste planeerimine pikka aega ette ei ole võimalik ning samuti on trendiks ka välismaiste organisatsioonide poolt anda lühikese etteteatamisega korraldusõiguseid ja seetõttu muuta sündmuste taotlemine voorulise asemel samuti jooksvaks.

Eelnõu punktiga 12 sätestatakse kõikide projektide taotlemine jooksvalt.

Eelnõu punktiga 13 jäetakse välja paragrahvi 13 lõikest 2 esimene lause, mis reguleerib konverentside jooksvat taotlemist, kuid mis on juba öeldud eelnevas punktis.

Eelnõu punktiga 14 asendatakse sõnastus „taotlusvooru tähtajast“ sõnastusega „taotluste vastuvõtu avamisest“. Taotlemine algab jooksvalt ning teavitust tuleb teha taotlemise avamise tingimuste kohta.

Eelnõu punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks § 13 lõige 4 ning § 14 lõige 5, millega sätestati voorulise toetuse tingimused.

Eelnõu punktiga 16 jäetakse välja sõnad „jooksva taotlemise korral“.

Eelnõu punktidega 17, 18 ja 19 kehtestatakse sündmustele ja konverentsidele erinevad alakriteeriumide osakaalud. Seni kehtis nii sündmuste kui konverentside hindamiseks samasugune valikumetoodika.

Konverentsidele ei kohaldata enam kriteeriumit 4, milleks oli projekti tegevuste kuuluvus eelistuste hulka ja eelistuseks oli konverentsi toimumisaeg ning mõju turismi hooajalisuse vähendamisele. COVID pandeemia järgselt on iga konverents justkui kõrghooajal toimuv ning eraldi hooajalisust ei ole õiglane hinnata. Sündmustel hooajalisust endiselt hinnatakse, kuid koos teiste mõjukriteeriumidega, mitte eraldisesisva argumendina. Konverentside kriteeriumi 4 osakaal 10% jaotatakse kriteeriumide 2 ja 3 vahel, kummalegi endise 20% asemel 25% hinde osakaalust.

Eelnõu punktiga 20 tunnistatakse kehtetuks § 18 lõige 2, mis reguleerib taotlusvooru alusel taotluste rahuldamist.

Eelnõu punktiga 21 asendatakse senine jooksvat taotlemist rõhutav säte üldiselt kohalduvaks sätteks.

Eelnõu punktiga 22 muudetakse rakendussätteid. Lisatava lõike eesmärk on tagada võrdne kohtlemine neile konverentsi ning kultuuri- ja spordisündmuste korraldajatele, kes taotlesid toetust 1. septembril 2019. a jõustunud määruse redaktsiooni kohaselt ja kelle korraldatud või korraldatav kultuuri- ja spordisündmus on samuti mõjutatud käesoleva eelnõuga käsitletavast välisküllastajate vähenemisest. 1. septembril 2019. a jõustus määruse viimane redaktsioon, mille peamine muudatus seisnes kulude lihtsustamises ja kindlasummalise makse eelduseks olevate regulatsioonide kehtestamises. Toetusele kehtestati miinimumnõuded, mis on väljamakse saamise eelduseks ning mis vastasid tavapärasele (COVID-19 eelsele) olukorrale turismisektoris. Tulenevalt sellest, et toetusi taotletakse pikalt ette enne konverentsi või sündmuse korraldamist (minimaalselt 4 kuud kehtiva määruse kohaselt), langes või langeb mitmete 1. septembril 2019. a jõustunud määruse redaktsiooni alusel toetust taotlenud ürituste toimumise aeg samuti koroonaviiruse perioodi. COVID-19 kriisi tingimustes on välisküllastajate Eestisse saabumine olnud keeruline ning enamik toetust saanud sündmused ja konverentsid on 2020. a ära jäänud või edasi lükatud. Toimunud vaid üksikud toetust saanud sündmused ja konverentsid ning eesmärkide täitmine ei ole nendes tingimustes realistlik ja ei ole põhjendatud eeldada nende täitmist. Selliste projektide puhul koroonaviiruse mõjude arvesse võtmata jätmine välisküllastajate arvu languse osas seaks toetuse saajad ebavõrdsesse olukorda võrrelduna taotlejatega, kes tegutsevad samas olukorras, kuid esitavad taotluse pärast määruse käesolevate muudatuste jõustumist. Enamgi veel – kui tänastel taotlejatel on võimalik arvestada taotluse esitamisel koroonaviiruse mõjudega, siis 2019. a sügisel taotluste esitanutelt ei saanud seda mõistlikult eeldada. Seetõttu sätestatakse eelnõus, et käesoleva eelnõu punkte 1 ja 5, millega muudetakse konverentsidel ja sündmustel osalevate välisküllastajate minimaalseid nõudeid, hakatakse kohaldama tagasiulatuvalt ka projektidele, mille taotluse rahuldamise otsus on tehtud 1. septembril 2019. a või hiljem (st määruse viimase redaktsiooni alusel) ning tingimusel, et projekti lõpparuanne on rakendusüksuse poolt kinnitamata (ehk üritus on toimunud või toimub koroonaviirusest mõjutatud ajal) ja mille välisküllastajate arvu vähenemine on tingitud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel. Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289–302);
3. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1–78);
4. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavate muudatustega tagatakse suurem paindlikkus kriisiolukorda sattunud sündmuste ja konverentside korraldajate poolt projektide esitamiseks, säilitades nii oma tegevuste jätkusuutlikkust ja panustades Eesti kui sündmuste ja konverentside toimumise maa tuntuse kasvu.

Muudatustel ei ole otseselt sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, ega mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Eelnõuga tehtavatel muudatustel on otsene seos ja positiivne mõju regionaalarengule ja tööhõive säilimisele ning üle Eesti turismisektori ettevõtjate elujõulisuse tagamisele kriisiolukorrast edukaks väljatulekuks. Toetuse tingimuste lihtsustamisega luuakse võimalus hoida väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ärid toimimas.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne ministeeriumile ja rakendusüksusele lisakulusid. Lisaks ei too käesoleva määruse rakendamine kaasa riigieelarvelisi lisakulusid ning samuti ei kaasne määruse rakendamisega otseseid täiendavaid riigieelarvelisi tulusid. EASil on olemas täiendavad vahendid toetamiseks sündmuste ja senisest laiemas sihtgrupis. COVID olukorras tekivad piirangud sihtgrupile juba riiklikest regulatsioonidest, transpordiühendustest välismaailmaga jmt. Määruse rakendamisega seotud tulud avalduvad toetuse saaja ja temaga seotud partnerite majandustulemustes.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Lisaks esitatakse eelnõu arvavamuse avaldamiseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetsete suundade 4 ja 5 majanduse valdkondlikule komisjonile.